

Onvrijwillige zorg en Wet zorg en dwang

Informatiefolder

“Samen van waarde!”

Noord Nederlandse
Coöperatie van
Zorgorganisaties

Voorwoord

De NNCZ wil het mogelijk maken dat mensen zo zelfstandig als mogelijk kunnen leven en participeren in hun eigen vertrouwde omgeving. We vinden het daarbij belangrijk dat mensen zelf keuzes maken en gekozen leefwijzen blijven voortzetten, thuis of in een van onze woonvormen, waarbij iedereen, ongeacht levensfase, mogelijkheden of beperkingen, een waardevol bestaan leidt.

We zien dat we met een toename aan cliënten te maken hebben die, door psychogeriatrische problematiek, de regie verliezen en een mogelijk gevaar voor zichzelf of hun omgeving kunnen zijn.

In deze folder geven we uitleg over de Wet zorg en dwang (afgekort noemen we deze wet ook wel de Wzd). Deze wet gaat over onvrijwillige zorg voor mensen met een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke beperking.

Wij willen uitleg geven over hoe wij tegen onvrijwillige zorg aankijken vanuit de missie en visie van NNCZ.

We vertellen wat de Wet zorg en dwang inhoud en geven uitleg geven over deze wet. Mocht u of een familielid onvrijwillige zorg krijgen dan wordt u verder uitleg gegeven tijdens het Zorgleefplan overleg, waarbij in ieder geval de zorgverantwoordelijke aanwezig is.

1. Visie en beleid op Vrijheidsbeperking vanuit de Wzd binnen NNCZ

Binnen de NNCZ staan kwaliteit van het leven, respect voor de regie over het eigen leven en autonomie centraal. Er kunnen zich echter situaties voordoen waarbij er een spanningsveld ontstaat tussen enerzijds deze uitgangspunten en anderzijds de veiligheid en het voorkomen van letsel. Op die momenten kan overwogen worden om maatregelen toe te passen. Dit kan echter weer leiden tot andere nadelige gevolgen. Het toepassen van dergelijke maatregelen willen we daarom zoveel mogelijk voorkomen.

Het uitgangspunt is: Nee, tenzij... .

Dit is ook de kern van de Wet zorg en dwang; Geen vrijheidsbeperkende maatregelen inzetten tenzij het echt niet anders kan en wordt alleen ingezet bij aanwezigheid of kans op ernstig nadeel.

Wij streven binnen NNCZ altijd naar de mogelijkheid om vrijheidsbevordering te promoten, dit zijn situaties;

- Waarin middelen en maatregelen niet worden toegepast
- De nadruk in de praktijk ligt op het voorkomen van situaties en omstandigheden
- **Onderzoeken van alternatieven** die minder ingrijpend of minder beperkend zijn
- Kijken naar het tot een minimum inzet van onvrijwillige zorg
- Zo snel mogelijk terugdringen van onvrijwillige zorg

2. Vrijheid, onvrijwillige zorg en de Wzd

Ieder mens heeft recht op vrijheid, dit is vastgelegd in de Nederlandse Grondwet. Mensen hebben bijvoorbeeld de vrijheid om hun mening te geven, om zich vrij te bewegen en om hun eigen leven in te richten. Onvrijwillige zorg gaat over alle maatregelen die cliënten in hun vrijheid beperken. Deze maatregelen worden toegepast om de cliënt te beschermen of anderen tegen de cliënt te beschermen, ze kunnen ook de vrijheid van de betrokkene beperken.

Het kan hierbij gaan om beperking van de bewegingsvrijheid, maar het kan ook gaan om een beperking in de keuzevrijheid of beperking van privacy.

De cliënt en of diens wettelijk vertegenwoordiger behouden altijd het recht om een voorgestelde maatregel te weigeren of zich te verzetten tegen de uitvoer ervan.

In een Zorgleefplan overleg zullen de zorgverantwoordelijke en de arts dit met u bespreken en tot overeenstemming proberen te komen over het al dan niet inzetten van onvrijwillige zorg.

Als er geen overeenstemming bereikt kan worden moet er soms toch ingegrepen worden om gevaarlijke situaties te voorkomen. De arts kan dan beslissen de maatregel toch toe te passen. Deze beslissing wordt met u of uw wettelijk vertegenwoordiger besproken in de zorgleefplan bespreking. Daarnaast wordt deze beslissing altijd voorgelegd aan de Wet zorg en dwang functionaris. Die beoordeelt alle Zorgleefplannen waarin onvrijwillige zorg is opgenomen en elke stap die daarvoor genomen wordt.

3. Wat regelt de Wet zorg en dwang?

- De Wzd regelt dat er zorg geleverd kan worden die onvrijwillig is om “ernstig” nadeel te voorkomen.
- Waarom en welke onvrijwillige zorg u krijgt.
- De wijze waarop onvrijwillige zorg vastgesteld wordt en daar waar

mogelijk afgebouwd wordt, door het volgen van het Stappenplan Wzd. Hierin staat beschreven dat de cliënt en of zijn wettelijk vertegenwoordiger hierbij uitgenodigd worden. Maar ook welke functionarissen bij de zorgverlening betrokken worden.

- Uw rechten als het gaat over onvrijwillige zorg en uw rechtspositie.

4. Stappenplan en het Zorgleefplan

Wanneer er overwogen wordt om onvrijwillige zorg te leveren wordt er eerst gezocht wordt naar een vrijwillig alternatief. Als er bij kans op ernstig nadeel toch besloten wordt om onvrijwillige zorg in te zetten wordt het **stappenplan** doorlopen, waarbij de situatie goed wordt geanalyseerd, alternatieven in een zorgleefplan overleg worden bekeken en (externe) deskundigheid wordt ingeschakeld om mee te denken. U als cliënt en uw wettelijk vertegenwoordiger worden hiervoor uitgenodigd.

Het zorgleefplan

Het zorgleefplan omschrijft algemene gegevens en de problemen en klachten van een cliënt. Ook staat hierin vastgelegd wat het doel van de verzorging, verpleging en behandeling is. De Wzd geeft aan dat binnen 6 weken na aanvang van de zorg een zorgleefplan moet zijn opgesteld. De cliënt (of diens wettelijk vertegenwoordiger) dient toestemming te geven voor de uitvoering van het zorgleefplan. Indien er sprake is van onvrijwillige zorg bevat het zorgleefplan tevens een Wet zorg en dwang behandelplan. Zorg wordt verleend op basis van een zorgleefplan.

5. Cliëntvertrouwenspersoon

Voor de NNCZ is een externe cliëntvertrouwenspersoon aangewezen. De cliënt vertrouwenspersoon kan cliënten of hun vertegenwoordigers advies en bijstand geven die samenhangen met onvrijwillige zorgverlening. Informatie over de cliëntvertrouwenspersoon kunt u bij de

zorgverantwoordelijk vragen. Hij/ zij kan ook vragen over de Wzd beantwoorden.

6. Wet zorg en dwang Klachtencommissie

Wanneer de klacht betrekking heeft op de onvrijwillige zorg van de Wet zorg en dwang kunnen cliënten en of hun wettelijk vertegenwoordigers hun klacht neerleggen bij de Klachten Commissie Onvrijwillige Zorg. Informatie hierover kunt u bij de zorgverantwoordelijke vragen. Alle andere klachten kunnen naar onze medewerkers of de gebiedsleidinggevende of de onafhankelijke klachtenfunctionaris.

Begrippen die van belang zijn in de Wet zorg en dwang;

Wils(on)bekwaam

Mensen nemen zelf een beslissing over de zorg die een zorgverlener aan hen voorstelt. Als iemand de gevolgen van zijn beslissing kan overzien, noemen we dit wilsbekwaam ter zake. In principe is ieder mens wilsbekwaam. U bent wilsbekwaam als u in een situatie of bij een beslissing: de informatie over de zorg of behandeling begrijpt en er goed over na kan denken. Begrijpt wat de gevolgen van uw besluit zijn. Weet dat u een besluit neemt, dit geldt ook als u een wettelijk vertegenwoordiger (mentor of curator) heeft.

U bent dus in principe wilsbekwaam, totdat uw behandelaar op een zorgvuldige, beargumenteerde wijze heeft geoordeeld dat u ter zake wilsbekwaam bent.

De zorgverantwoordelijke

De zorgverantwoordelijke binnen de NNCZ draagt zorg voor het opstellen, vaststellen, uitvoeren en evalueren van het zorgleefplan. Dit wordt

tijdens een MDO besproken waarvoor u als cliënt of uw wettelijk vertegenwoordiger wordt uitgenodigd. De zorgverantwoordelijke is de Senior verpleegkundige van het team waar uw familie woont.

Zorgleefplan

Voor iedereen die zorg en ondersteuning ontvangt wordt een zorgleefplan opgesteld. Uw wettelijk vertegenwoordiger kan via Caren Zorgt op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen. In het zorgleefplan is opgenomen welke zorg en ondersteuning u ontvangt.

Onvrijwillige zorg

Zorg waar u of uw wettelijk vertegenwoordiger niet mee instemt, noemen we onvrijwillige zorg. Onvrijwillige zorg kan zijn dat u dingen niet wilt, maar dat u de zorg wel moet krijgen. Onvrijwillige zorg kan over alles gaan. Over verzorging, begeleiding, verpleging, behandeling en bejegening.

Ernstig nadeel

Onvrijwillige zorg krijgt u alleen als vrijwillige zorg niet mogelijk is en het echt niet anders kan. Wanneer u onvrijwillige zorg krijgt, moet het altijd zo kort mogelijk en alleen als minder ingrijpende alternatieven onvoldoende uitkomst bieden. Of als uw veiligheid of de veiligheid van mensen om u heen in gevaar is. Dat noemen wij ernstig nadeel.

Noord Nederlandse
Coöperatie van
Zorgorganisaties